

MAGYARORSZÁG ERŐFESZÍTÉSEI AZ EMBERKERESKEDELEM ELLENI KÜZDELEMBEN

1. Definíció

Az emberkereskedelem egyike az emberi jogok legsúlyosabb megsértésének, ezért minden állam feladata, hogy határozottan fellépjen a megelőzése és megbüntetése érdekében. Áldozatai megfélemlített, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek, leggyakrabban nők és gyermekek, célja többek között a prostitúciós vagy kényszermunka jellegű kizsákmányolás, a szervezett koldultatás, az illegális örökbefogadás, illetve a szervkereskedelem. Egyike a leggyorsabban terjedő bűncselekményeknek, megjelenik határokon átnyúló és országokon belüli formában egyaránt. A fizikai kényszerítéstől a csapdát rejtő hamis ígéretekig számtalan módon kerülhet bárki az emberkereskedők hálójába.

Ahhoz, hogy a jelenség ellen hatékonyan léphessünk fel, szükséges azt pontosan definiálni. Megjegyzendő, hogy az egyes nemzetközi dokumentumok meghatározásai között is lehetnek eltérések annak megfelelően, hogy központjukban a bűnüldözés vagy az áldozatsegítés áll-e.

Az ENSZ határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni egyezményének (Palermói Egyezmény)⁶¹ az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve (Palermói Jegyzőkönyv) értelmében az emberkereskedelem: „személyek toborzását, szállítását, eladását, elrejtését vagy átvételét jelenti fenyegetés, erőszak vagy a kényszer más formáinak alkalmazásával, rablás, csalás, megtévesztés, hatalommal vagy a védekezésre képtelen állapottal való visszaélés, vagy anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök adásával vagy elfogadásával annak érdekében, hogy kizsákmányolás céljából elnyerjék egy olyan személy beleegyezését, aki más személy felett hatalommal rendelkezik. A kihasználásnak magában kell foglalnia legalább a mások prostituálásának kihasználását, vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, kényszermunkát vagy szolgáltatásokat, rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot, mások leigázását vagy emberi test szerveinek tiltott felhasználását”.

Lényegében azonos definíciót használ az Európa Tanács Emberkereskedelem Elleni Egyezménye is (Varsói Egyezmény), fontos különbség azonban, hogy a Varsói Egyezmény megadja az áldozat fogalmát is, miáltal a

⁶¹ Magyarország ratifikálta az Egyezményt és annak két kiegészítő jegyzőkönyvét a 2006. évi CI., CII és CIII. törvényekkel

bűncselekményi oldal mellett az áldozati oldal is hangsúlyossá válik az Egyezményben.

Miután a nemzetközi tapasztalatok szerint az emberkereskedelemnek áldozatul eső személyek zöme nő (lány), akik alapvetően prostitúciós kizsákmányolás céljából kerülnek az emberkereskedők karmai közé, ezért az Europol Egyezmény a jelenséget szűkebben értelmező, annak szexuális kizsákmányoló természetét hangsúlyozó definícióját alkalmazza. Az *Egyezmény* szerint: „*az emberkereskedelem egy adott személy alávetettségét jelenti egy másik személy valós és jogtalan uralmának erőszak, fenyegetés, csalás, vagy hatalommal való visszaélés által, azzal a céllal, hogy kizsákmányolják prostitúcióra, kiskorúakon elkövetett szexuális és erőszakos tevékenységre, illetve elhagyott gyermekekkel való kereskedésre*”.

Az emberkereskedelem definíciójának három központi eleme van:

- cselekmény: személy(ek) toborzása, szállítása, eladása, elrejtése, átvétele;
- eszköz: fenyegetés, erőszak vagy a kényszer más formáinak alkalmazása, rablás, csalás, megtévesztés, hatalommal vagy a védekezésre képtelen állapottal való visszaélés, vagy anyagi ellenszolgáltatás vagy előnyök adása vagy elfogadása egy más fölött hatalommal bíró személynek;
- cél: kizsákmányolás, amelynek magában kell foglalnia legalább mások prostituálásának kihasználását, vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, kényszermunkát vagy szolgáltatásokat, rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot, mások leigázását vagy emberi test szerveinek tiltott felhasználását.

Hangsúlyozandó továbbá, hogy valamennyi nemzetközi dokumentum kimondja: az áldozat beleegyezése irreleváns, amennyiben vele szemben valamely eszközcselekményt alkalmaztak.

Kiemelendő, hogy a gyermekek (18 év alattiak) esetében nem lehet beleegyezésről beszélni, még akkor sem, ha velük szemben semmilyen, az emberkereskedelem céljait szolgáló eszközcselekményt sem alkalmaztak. Továbbá a gyermek gyámja sem egyezhet bele jogszerűen semmilyen, kizsákmányoló jellegű cselekménybe gyámoltjával szemben.

Az emberkereskedelem határokon átnyúló formájában kapcsolódik az illegális migrációhoz, csakúgy, mint az embercsempészet, így formai hasonlóság lehet közöttük, azonban tartalmilag olyan jelentős eltérések fedezhetők fel a két jelenség között, melyek indokolják definícióik elhatárolását.

A Palermói Egyezménynek a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempészete elleni fellépésről szóló Jegyzőkönyve értelmében a *migránsok csempészete*: „*valamely személynek – közvetett vagy közvetlen módon pénzügyi ellenszolgáltatás vagy egyéb vagyoni haszonszerzés végett – valamely olyan Részes*

Államba való illegális belépéséhez nyújtott segítség, amely államnak a személy nem állampolgára, vagy ott állandó tartózkodási jogosultsággal nem rendelkezik”.

Az emberkereskedelmet az embercsempésztől három fő elem különbözteti meg:

- Beleegyezés: a határokon átcsempészett migránsok beleegyeztek a csempészésbe, míg az emberkereskedelem áldozatai vagy egyáltalán nem adták beleegyezésüket, vagy a beleegyezés az emberkereskedők megtévesztő cselekményének eredménye volt, vagyis az emberkereskedelem áldozata sosem a kizsákmányolásba egyezik bele.
- Kizsákmányolás: míg az embercsempészet cselekménye befejeződik a határ átlépésével, addig az emberkereskedelem lényegi eleme az áldozat folyamatos kizsákmányolása, használata haszonszerzés céljából.
- Határokon átnyúló elem: míg az embercsempészet lényegét a határ átlépése adja, addig az emberkereskedelem megvalósulhat anélkül, hogy az áldozatot másik országba, vagy az országon belül más helyre szállítanák.

A jelenség definiálásakor szót kell ejtenünk annak okairól is, melyek elsősorban a szegénységben, a marginalizációban, a nemek társadalmi egyenlőségének, az emberi jogok tiszteletben tartásának, védelmének hiányában gyökereznek.

2. Helyzetelemzés

2.1. Adatok az emberkereskedelemről

Az USA adatai szerint világszerte évente mintegy 800 000 ember, főként nők és gyermekek esnek a határokon átnyúló emberkereskedelem áldozatául.⁶² Ez nem foglalja magában az országokon belüli emberkereskedelem áldozatául esettek számát, mely óvatos becslések szerint is milliós nagyságrendű.

Magyarország elsősorban tranzitország az Ukrajnából, Moldovából, Bulgáriából, Romániából Nyugat-Európába és az Egyesült Államokba irányuló prostitúciós célú emberkereskedelem tekintetében. Hazánk mellett kiinduló országgént is jelen van, főként az Ausztriába, Németországba valamint más nyugat-európai országokba irányuló, szexuális kizsákmányolást célzó emberkereskedelem vonatkozásában. Ezekon túlmenően pedig célszág Ukrajna, Moldova, Románia és Oroszország viszonylatában.⁶³

A jelenséggel kapcsolatos statisztikákról elmondható, hogy azokról az esetekről, melyek nem kerültek a rendőrség látókörébe, gyakorlatilag nem

⁶² US State Department 2007. évi jelentése az emberkereskedelemről;
<http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/2007/82799.htm>

⁶³ Emberkereskedelem: globális jellegzetességek; az UNODC 2006. évi jelentése, Függelék 118. o.
http://www.unodc.org/pdf/crime/trafficking_persons_report_2006-04_appendices.pdf

rendelkezünk számszerű adatokkal. Szintén hiányzik az áldozatokkal kapcsolatos részletes adatgyűjtés, valamint hiányoznak a különösen veszélyeztetett helyzetben lévő csoportokkal (roma nők, gyermekvédelmi gondoskodásban élő fiatalok, stb) kapcsolatos vizsgálatok is.

A rendelkezésre álló statisztikák szerint hazánkban 2000 és 2005⁶⁴ között összesen százötvenhárom eset vált ismertté emberkereskedelem bűntettek közül.

Megállapítható, hogy az elkövetési helyek rangsorát Bács-Kiskun megye vezeti, ahol 2000 és 2005 között összesen huszonnégy bűncselekmény felderítésére került sor. Ezt követi Budapest (tizenhat felderítés) valamint Pest megye (tizennégy). Elkövetési helyként legkevesebbszer Nógrád megye jelenik meg, ahol öt év alatt egy bűncselekmény felderítésére került sor.

A sértettek nemét tekintve megállapítható, hogy jelentős többségük (72%) nő, 6,5%-uk férfi, a fennmaradó hányadnál pedig adathiány áll fenn a sértett nemére vonatkozóan. A sértetti oldalt életkor szempontjából vizsgálva kiderül, hogy 38%-uk fiatal felnőtt (18 és 24 év közötti), 18%-uk pedig 18 évesnél fiatalabb. A sértett nők 52%-a volt fiatal felnőtt, 25%-a pedig 18 évesnél fiatalabb. A sértett férfiak 40%-a felnőttkorú, 50%-a pedig 1 éves vagy annál fiatalabb gyermek. Az elkövetői oldalon éppen fordított a helyzet. Az ismertté vált elkövetők 63%-a felnőttkorú, 33%-a fiatal felnőtt és csupán 4%-a fiatalkorú. Az elkövetők nemével kapcsolatban megállapítható, hogy 77%-ban férfi e bűncselekmények elkövetője. Az elkövető és a sértett közötti viszonyt vizsgálva megállapítható, hogy az elkövetők az esetek többségében (54%) a sértett számára ismeretlen személyek, vagy a sértettek alkalmi ismerősei voltak (17%).

A US State Department emberkereskedelemmel foglalkozó hivatala (ún. TIP Office) az emberkereskedelem áldozatainak védelméről szóló törvény alapján évente jelentést tesz közzé a világ százötven országa vonatkozásában, amelyben részletesen elemzi a nemzetközi jó példákat, az egyes országok által elért eredményeket és hiányosságokat, valamint saját erőfeszítéseit a tárgykörben.

A TIP Office 2007. június 12-én hozta nyilvánosságra az emberkereskedelemmel kapcsolatos legutóbbi jelentését.⁶⁵ A 2006. április - 2007. március közötti időszakot vizsgáló jelentésben Magyarország – most először – az első csoportba került. Ez annyit jelent, hogy hazánk teljes mértékig megfelel az Egyesült Államok emberkereskedelem elleni törvénye által felállított minimumkövetelményeknek tekintettel arra, hogy folyamatos erőfeszítéseket tesz az emberkereskedelem megelőzéséért, az elkövetők megbüntetéséért és az áldozatok segítéséért. Annak ellenére, hogy jelenleg még nem rendelkezünk a kormányzati munkát összefogó nemzeti koordinátorral, illetve nemzeti stratégiával, az ezek létrehozására irányuló előkészítő munka megkezdődött. A jelentés ugyanakkor elvárásként fogalmazta meg a nemzeti stratégia parlamenthez történő benyújtását, a megkezdett programok továbbfolytatását, az áldozatokra vonatkozó adatgyűjtési mechanizmus

⁶⁴ Országos Rendőr-főkapitányság, 2006.

⁶⁵ <http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/2007/82806.htm>

kidolgozását, valamint a szexuális szolgáltatások iránti kereslet csökkentését célzó intézkedések megtételét.

3. Az emberkereskedelem elleni küzdelem három pillére

Az emberkereskedelem elleni hatékony fellépés minden esetben három pilléren nyugszik: az áldozattá válás megelőzése, a bűnüldözés (beleértve az elkövetők megbüntetését), valamint az áldozatsegítés. E körben kiemelendő, hogy a korábbi Belügyminisztériumban a Rendőrség, a Határőrség, valamint a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) részére 2005 júniusában Intézkedési Terv készült az emberkereskedelem elleni fellépés feladatairól, amelyek kiterjednek a bűncselekmény elkövetésének megelőzésére, a bűnüldözés hatékonyságának növelésére, az áldozatvédelmi tevékenység erősítésére, valamint a speciális oktatás és képzés megszervezésére. Az ORFK és az egyes megyei rendőrfőkapitányságok elkészítették a kapcsolódó belső szabályozásukat. Így kiadásra került az országos rendőrfőkapitány 4/2006. (I. 23.) ORFK utasítása a prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról. A belső norma újfajta, áldozatközpontú megközelítésben tartalmazza az emberkereskedelem és a prostitúcióra kényszerítés hatékonyabb visszaszorításához szükséges rendőri feladatokat.

3.1. Megelőzés

A bűnmegelőzési feladatok körében meghatározó szerepet kell tulajdonítani a tájékoztató kiadványoknak. E tekintetben előrelépést jelent a Rendőrség és a Határőrség bűnmegelőzési feladatainak továbbfejlesztésére a Belügyminisztérium részéről 2004-ben kiírt pályázat, melynek megvalósítása 2005. évre koncentrált, és ennek keretében több határőr igazgatóság is készített kiadványokat, valamint a bűnmegelőzési feladatait ebbe az irányba is kiterjesztette.

A megelőző tevékenység kiemelkedő jelentőségű eseményei voltak az IOM és különböző kormányzati szervek együttműködésének eredményeként létrejött megelőző kampányok, valamint képzési programok. Ezek közé tartozik a nőkereskedelem megelőzését célzó információs kampány, melyre 1999 és 2000 között került sor. E körben megemlítené még az emberkereskedelem megelőzését célzó középiskolai oktatási program, mely 2001-ben elnyerte az Oktatási Minisztérium akkreditációját, így mára a Nemzeti Alaptanterv része. Az IOM és a Külügyminisztérium együttműködésében került sor egy migrációs információs centrum megnyitására a szabálytalan migráció és az emberkereskedelem megelőzéséért 2003-ban, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó minisztériumok és hatóságok, civil szervezetek és a média képviselői szervezett képzés lebonyolítására is.

A 2006. évi Labdarúgó Világbajnokság biztonságos lebonyolításának elősegítése, többek között a prostitúciós célú turizmus megakadályozása érdekében – a német szervek felkérésére, valamint az Európai Unió Külső Határain való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség (Frontex Ügynökség) „FIFA 2006” akciójához kapcsolódóan - a Határőrség Országos Parancsnokság Rendészeti Főigazgatója, az ORFK Bűnügyi Főigazgatója és a BAH Főigazgatója együttes intézkedést adott ki.

3.2. Bűnüldözés

Az emberkereskedelem önálló tényállását a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényt (a továbbiakban: Btk.) módosító 1998. évi LXXXVII. törvény 43. §-a iktatta be. A szabályozás 1999. március 1-jétől hatályos.

Az emberkereskedelem büntető törvényi tényállásának legutóbbi módosítására a 2001. évi CXXI. törvénnyel került sor. A módosítást a Palermói Jegyzőkönyvben meghatározott követelmények tették szükségessé, ugyanis ezen nemzetközi dokumentum olyan elkövetési magatartások büntethetőségét is megkívánta, amelyek addig nem voltak azok. A törvény ennek megfelelően bővítette a lehetséges elkövetési magatartásokat és módokat.

A Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről szóló 15/1994. (VII.14.) BM rendelet értelmében a Btk. 175/B.§-a alá tartozó vétségi és büntetési alakzatok mindegyike a megyei (budapesti) rendőr-főkapitányságok felderítő és nyomozó szerveinek hatáskörébe tartozik, kivéve, ha a bűncselekménynek nemzetközi vonatkozása van. Ez utóbbi esetben ugyanis a nyomozást és felderítést a Nemzeti Nyomozó Iroda (NNI) Emberkereskedelem Elleni Osztálya végzi. Megemlítendő még, hogy az NNI nyomozó szerveinek hatáskörébe tartozik azoknak a bűncselekményeknek a nyomozása is, amelyeket az országos rendőrfőkapitány, illetőleg az NNI igazgatója ide utal, vagy az NNI igazgatóhelyettesei, az NNI nyomozó szerveinek főosztályvezetői hatáskörükbe vonnak.

A rendőrség szorosan együttműködik a határellenőrzési szervek érintett egységeivel, közvetlen információcserét folytat az Interpolon, az Europolon és a SECI-n keresztül számos külföldi állam rendőri szerveivel.

A Határőrség törvényi felhatalmazás alapján nyílt és titkos információgyűjtéssel biztosítja a határhoz kapcsolódó bűncselekmények megelőzését, megszakítását, a szükséges eljárási cselekmények végrehajtását. Embercsempészás, úti okmány tekintetében elkövetett közokirat-hamisítás, beutazási és tartózkodási tilalom megsértése, valamint jogellenes tartózkodás elősegítése bűncselekmények esetén folytat nyomozást. Emberkereskedelem elleni tevékenységük bővüléséhez szükséges volt, hogy nyomozási jogkörrel rendelkezzenek. A kérdés évek óta napirenden volt, így a büntetőeljárás törvény módosításának eredményeként a jogkör kibővítése megtörtént, a törvény 2006. július 1-jén hatályba lépett.

A jogi szabályozásba a fentiekén túl beépültek a jogharmonizációs kötelezettség következtében az európai uniós normák, így többek között a Tanács 2002/629/IB kerethatározata (2002. július 19.) az emberkereskedelem elleni küzdelemről, amely 2004. augusztus 1-jén lépett hatályba.

A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény, mely 2001. december 24-én lépett hatályba, lehetőséget biztosít az emberkereskedelem elkövetését szándékosan segítő vagy lehetővé tevő jogi személy büntetőjogi felelősségre vonására, az uniós követelményeknek megfelelően.

A megfelelő színvonalú bűnüldözői munka elengedhetetlen feltétele a speciális ismeretek megléte, képzések, továbbképzések tartása. A magyar rendőrség 2003-ban nemzetközi kötelezettségvállalás alapján részt vett a Dél-kelet Európai Stabilitási Paktum és a Nemzetközi Központ a Migrációs Politika Fejlesztéséért (International Center for Migration Policy Development – ICMPD) által, az emberkereskedelem témakörében összeállított regionális képzési programban, mely a Palermói Jegyzőkönyvben meghatározottak gyakorlati végrehajtására irányult. A program célja volt egy olyan oktatási anyag kidolgozása, mely alkalmas arra, hogy megismertesse a végrehajtó állományt az emberkereskedelem bűncselekmény folyamatával, az áldozattá válás okaival, az áldozat-tanú kezelésének kulcskérdéseivel, a bűncselekmény szakaszaival kapcsolatos specifikus nyomozati ajánlásokkal és az adatgyűjtéshez alkalmazott proaktív módszerekkel, melyek a sikeres felderítés alapfeltételei. Az oktatási anyag alapján elkészített Módszertani Útmutatót az ORFK valamennyi rendőri szervhez és rendészeti oktatási intézményhez eljuttatta.

2006. március és június között került sor továbbá a Szociális és Munkaügyi Minisztérium (SZMM) és az IOM együttműködésében egy regionális képzés sorozat lebonyolítására oktatási, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberek és rendőrök számára négy régióban.

3.3. Áldozatsegítés

Az emberkereskedelem elleni küzdelem körében nem lehet eléggé hangsúlyozni az áldozatvédelem, illetve az áldozatsegítés fontosságát. Nem pusztán azért, mert a bűncselekmény sértettje megfélemlített, sok esetben nemcsak lelkileg, de fizikailag és szexuálisan is súlyosan bántalmazott, traumatizált, hanem azért is, mert a bűnüldöző szervek számára fontos és értékes bizonyítékokat is szolgáltathat. Utóbbira azonban csak akkor van remény, ha az áldozatokkal való bánásmód az emberi méltóságot tiszteletben tartó, és a trauma hatásait ismerő és szakszerűen kezelni tudó.

Az elkövetői hálózat felderítéséhez és az elkövetők büntetésének kiszabásához elengedhetetlen, hogy maguk a sértettek is segítsék vallomásukkal a büntető igazságszolgáltatást. A büntetőeljárás során az igazságszolgáltatást segítők védelmi programjáról szóló 2001. évi LXXXV. törvény lehetővé teszi az

emberkereskedelem áldozatairól való gondoskodást is. A programszerű védelem súlyos bűncselekményekkel összefüggésben biztosítható, így természetesen jelentős a szerepe az emberkereskedelem elleni fellépésben is. A védelem e formája a külföldi állampolgárok számára is elérhető. A Tanúvédelmi Program keretében lehetőség nyílik arra, hogy az ilyen személyeket védett helyre költöztessék, új névvel, személyazonossággal lássák el, illetve nemzetközi együttműködés keretében más államban biztosítsák a védelmüket. Az állam a program védelmét élvező személyek társadalmi beilleszkedését és megélhetését is segíti mindaddig, amíg önmagukról önhibájukon kívül nem képesek gondoskodni.

A 2007. július 1-jén hatályba lépett, a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 29.§ (1) e) pontja értelmében humanitárius tartózkodási engedélyt kaphat az a harmadik országbeli állampolgár, illetve rá tekintettel más harmadik országbeli állampolgár, aki bűncselekmény felderítése érdekében a hatóságokkal – a bizonyítást jelentősen elősegítő módon – együttműködik.

Az áldozatsegítés jogi eszközei között említendő meg az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvényt (a továbbiakban: Ást.), mely 2006. január 1-jén lépett hatályba. A törvény az Európai Unió Tanácsa által 2004. április 29-én elfogadott, a bűncselekmények áldozatainak kárenyhítéséről szóló 2004/80/EK irányelv végrehajtását célozza. Kiemelendő, hogy az Ást. 1§. (1) bekezdésének e) pontja értelmében az emberkereskedelem áldozata is jogosultja lehet az áldozatsegítő támogatásoknak. Kiemelendő még az Ást 9/A§-a, valamint a 43. § (3) bekezdése is, mely 2007. július 1-jén lépett hatályba és célja a Tanács 2004/81/EK irányelve 5. és 6. szakaszának végrehajtása. A szabályozás lényege gondolkodási idő biztosítása az áldozat számára. A rendelkezésére álló egy hónap alatt az áldozat eldöntheti, hogy együtt kíván-e működni a nyomozóhatóságokkal. A gondolkodási idő tartamára ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolásra, a hatóságokkal való együttműködés időtartamára pedig tartózkodási engedélyre jogosult. A gondolkodási idő jelentősége abban áll, hogy az áldozat számára lehetőséget biztosít arra, hogy a trauma közvetlen hatásaiból – legalább részlegesen – felépüljön, és biztonságos körülmények között döntsön a jövőjéről. Kiemelendő, hogy a gondolkodási időnek a bűnüldöző szerv szempontjából is nagy jelentősége van, mivel a traumatizált személy emlékezete éppen fordítva működik, mint a nem traumatizálté. Míg utóbbinál az emlékek az idő előrehaladtával kopnak, így a mielőbbi kihallgatás célszerű, addig az előbbinél az idő multával egyre több emlék, részlet bukkan fel, így a vallomás is tartalmasabb, bűnüldözési szempontból értékesebb lesz.

Az áldozatsegítést úgynevezett áldozatirányító rendszeren keresztül lehet megvalósítani. Ennek kialakítására irányuló törekvésnek tekintendő az a 2005. őszén megkötött keret-megállapodás, mely országosan egységesen szabályozza a segítség menetét. A segítő rendszer kiterjed a külföldi hatóságok látókörébe kerülő magyar és a Magyarországon felbukkanó külföldi áldozatok megsegítésére egyaránt. A rendszer az áldozatok hazajuttatásában különösen fontos szerepet szán

a konzuli segítségnyújtásnak, illetve az Interpolnak, és nagy hangsúlyt fektet az áldozatok megsegítésében közreműködő civil szervezetek munkájára is.

A hálózat első eleme természetesen az áldozatok azonosítása. E feladat elvégzését vállalta a Szociális és Munkaügyi Minisztérium (SZMM) az irányítása alatt működő Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálaton (OKIT)⁶⁶ keresztül. Feladatuk a központba beérkező hívások szűrése. Abban az esetben, ha a szűrő beszélgetés alapján valószínűsíthető, hogy a telefonáló az emberkereskedelem áldozata, úgy a központ szakemberei felveszik a kapcsolatot a shelterben dolgozó segítőkkel az áldozat menedékhelyre irányítása érdekében, vagy megadják a shelter elérhetőségét a fenntartó civil szervezet megnevezése nélkül. Elmondható, hogy eddig összesen 35, 2007-ben idáig 11 személy elirányítására került sor rajtuk keresztül.⁶⁷ Szintén a keret-megállapodás része az a védett ház is, mely speciálisan az emberkereskedelem áldozatainak biztonságos elhelyezésére és segítésére került felajánlásra az üzemeltető civil szervezet részére.

4. További törekvések

A fentiekből megállapítható, hogy az emberkereskedelem elleni küzdelem terén eddig is számos jelentős jogalkotási lépésre, valamint kormányzati intézkedésre került sor. Az ismertté vált bűncselekmények, valamint a segített áldozatok alacsony száma azonban azt mutatja, hogy a meglévő kezdeményezések hatékonyságát fokozni kell.

Éppen ezért folyamatban van az emberkereskedelem elleni nemzeti stratégia kidolgozása. A stratégia által létrehozandó koordinációs mechanizmus – reményeink szerint – alkalmas lesz arra, hogy összefogja, strukturálja, rendszeresen monitorozza, ezáltal fejlessze és hatékonyabbá tegye a kormányzati erőfeszítéseket.

⁶⁶ éjjel-nappal hívható ingyenes száma: 06-80-20-55-20

⁶⁷ OKIT statisztika 2007. szeptember